

Μία εικόνα έχει τη δυνα-τότητα να προκαλέσει ποικίλα συναισθήματα, να δώ σει ερεθίσματα, να δη-μιουργήσει σκέψεις, προ-βληματισμούς, να οδη-γήσει τη...

φантаσία παραπέρα. Σαφώς και ο παρατηρητής δεν μένει στο εικονιζόμενο πρόσωπο ή τοπίο, αλλά η οπτική του έχει προεκτάσεις που συνδέονται με την ιστορία του προσώπου, το μέρος του τοπίου κ.ο.κ.

Πρόσφατα, δημιουργήθηκε ένα θέμα. Μία εικόνα του Χριστού σκανδάλισε. Και είναι αλήθεια πως σκανδάλισε. Δεν χωράει αμφιβολία. Εκείνη τη στιγμή, τη στιγμή της ανάγνωσης της εικόνας αυτής, τα συναισθήματα διαδέχονται το ένα το άλλο. Εξαρτάται την οπτική που βλέπει κάποιος την εικόνα αυτή, έναν Ιησού μακιγιαρισμένο, με βαμμένα χείλη, μάτια και σκουλαρίκια. Άλλοι σοκάρονται, άλλοι σκανδαλίζονται, άλλοι θυμώνουν, άλλοι λυπούνται ή και όλα αυτά μαζί. Έχει ανάγκη ο Χριστός από την αλλοίωση της εικόνας του;

Η παρέμβαση της ανθρώπινης θέλησης και ενέργειας σε μία εικόνα που εικονίζει ένα πρόσωπο, αλλοιώνει την εικόνα. Η εικόνα, πλέον, δεν υφίσταται και αποτελεί παρυπόσταση της εικονιζόμενης υπόστασης. Αυτό συνέβη με την αλλοίωση της εικόνας του Χριστού.

Έβαψαν τα χείλη Του, προσέθεσαν μακιγιάζ, έβαψαν τα μάτια Του και Του φόρεσαν σκουλαρίκια. Τον ενέπαιξαν, όπως οι στρατιώτες Τον κορόιδευαν πάνω στον σταυρό. Δεν Του ταιριάζει του Χριστού μία τέτοια εικόνα. Αποτελεί ασέβεια. Κατόπιν αυτού του εμπαιγμού, ένα ερώτημα δημιουργείται: τι χάνει ο Χριστός;

Χάνει τη θεότητα Του; Τη μοναδικότητα του θεανθρωποκεντρικού Του προσώπου; Το γεγονός της σωτηρίας του ανθρώπου αναβάλλεται για άλλον καιρό; Διαταράσσεται η σχέση των τριών υποστάσεων της Αγίας Τριάδος; Παύει να είναι άναρχος και αγέννητος ο Θεός; Ο Υιός γεννητός; Το Άγιο Πνεύμα δεν εκπορεύεται, πλέον, από τον Πατέρα; Παραφράζεται η αλήθεια των πραγμάτων; Παύει ο Θεάνθρωπος να είναι αυτό που είναι;

Έχω την αίσθηση πως όλα τα παραπάνω ερωτήματα αναδεικνύουν μία σημαντική

παράμετρο του ζητήματος. Μια κάποια άλλη ανάγνωση της εικόνας. Υπάρχουν διαφορετικές αναγνώσεις. Το σίγουρο είναι πως μέσα από μία τέτοια βλάσφημη νοοτροπία, δεν προσβάλλεται ο Χριστός. Παραμένει ως έχει. Δεν μετατίθεται το γεγονός της κάθε φανέρωσης του σχεδίου όπως Εκείνος, εξάλλου, γνωρίζει και οικονομεί στους αιώνες. Εκείνοι που προσβάλλονται είναι όσοι απηύθυναν πρόσκληση σε πάρτυ μέσα από μία τέτοια εικόνα, που μπορεί να φανερώνει την αλλοίωση της προσωπικής τους εικόνας ως αντίθεση στην προοπτική της μετοχής στη δόξα του σύμμορφου, εκείνης της χαρισματικής υιοθεσίας που δίδει ο Θεός στον άνθρωπο.

Υπάρχει και μία άλλη ανάγνωση. Κι αυτή, αφορά τη νιτσεϊκή αντίληψη περί της εικόνας. Ο μεγάλος φιλόσοφος Νίτσε, αυτή η σπουδαία ευφυής προσωπικότητα, που έχει παρεξηγηθεί εντός των τειχών της Εκκλησίας, στη Χαρούμενη Γνώση, αναφέρεται στον θάνατο του Θεού. Επιπόλαια και άστοχα, ορισμένες θεολογικές και μη φωνές, είδα στον θάνατο αυτό μία βλασφημία του Νίτσε απέναντι στον Θεό, αφού με τη φράση του «ο Θεός είναι νεκρός», πίστεψαν πως ο μεγάλος φιλόσοφος αντίκειται στον Θεό. Με μία προσεκτικότερη ανάγνωση, διαπιστώνεται, τελικά, πως ο Νίτσε αναδεικνύει μία μεγάλη αλήθεια μέσα από τους λόγους του στη Χαρούμενη Γνώση. Εκείνο που εννοεί είναι η ευθύνη του ανθρώπου να σκοτώνει τον Θεό. Αναφέρεται, με άλλα λόγια, σε μία αλλοίωση που συντελείται, σε μία θεοκτονία από τους ανθρώπους και συγκεκριμένα τους φιλοσόφους που είδαν (τό' ιδείν μας δίνει την ιδέα, η οποία αποτελεί τον τρόπο της θεοκτονίας). Αυτή η θέση του Νίτσε θυμίζει την "κατειδωλον ούσαν" (Πράξ. 17, 16) πόλη και την παρερμηνεία της θεϊκής έννοιας στην πόλη των Αθηνών.

Επομένως, εστιάζοντας στο γεγονός της ποικιλόμορφης θεοκτονίας από τους ανθρώπους, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε πως οι δολοφόνοι της έννοιας του Θεού, της αντίληψης περί Θεού, εντοπίζονται και σ' όσους πιστεύουν στον Θεό. Όταν νηστεύει κάποιος από λάδι και κατατρώγει τον συνάνθρωπο του με την κατάκριση, όταν δύο συγγενείς μνησικακούν, όταν κάποιος δέχεται διαβολές από ανθρώπους που πιστεύουν στον Θεό, αυτό δεν είναι θεοκτονία; Δεν αφορά τη λανθασμένη περί θεού αντίληψη; Δεν "σκοτώνεται" με τον τρόπο αυτό ο Θεός; Δεν Τον μακιγιάρουν; Δεν Του φοράν σκουλαρίκια; Δεν Τον βάφουν; Δεν είναι κι αυτός ένας τρόπος που συντελείται η δολοφονία του Θεού, μέσα από τον συνάνθρωπο, και το αντίστροφο; Πιστεύω πως η μεγαλύτερη θεοκτονία συντελείται εντός των τειχών της Εκκλησίας από όλους εκείνους τους υποκριτές δολιοπλόκους χριστιανούς που αισθάνονται πως μέσα από τέτοια γεγονότα, όπως με τον βαμμένο Ιησού, αυξάνει η ομολογία και η θρησκευτικότητα τους.

Θεωρώ πως οι εποχές των επαναστάσεων, των άκαιρων αφορισμών, των υβριστικών επιθέσεων σε εκδόσεις βιβλίων, στο μουντζούρωμα της εικόνας του Θεού, έχουν παρέλθει. Κι αν δεν έχουν παρέλθει, δεν έχουν θέση στην αντίληψη και στη φιλοσοφία του χριστιανού. Ο χριστιανός μαθαίνει να είναι πράος και ταπεινός, όπως, εξάλλου, δίδαξε ο Χριστός (Ματθ. 11, 29). Ο Χριστός επάνω στον σταυρό, κι ενώ δεχόταν τον εξευτελισμό από τους σταυρωτές του, προσευχήθηκε με λόγια ενδεικτικά της φιλανθρωπίας Του. Και τί είπε; "Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι" (Λουκ. 23,34). Αν γνώριζαν εκείνοι που μουντζούρωσαν την εικόνα του Χριστού τι έπρατταν, θα το έκαναν, άραγε; Μήπως ο λόγος του Χριστού δεν απευθύνετε και σ' εκείνους; Ποιος έχει το ηθικό πλεονέκτημα να μιλάει για θεοκτονία από τους άλλους, εξαιρούμενος τον εαυτό του από τη διαδικασία αυτή; Εν τέλει, ποιος χριστιανός θα συναντούσε αυτούς τους ανθρώπους και να συζητήσει μαζί τους, έτσι όπως έκανε επί τρία χρόνια ο Χριστός με τους τσαλακωμένους και ανένταχτους;

Για την HuffPost Greece,
Εφημέριος Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου Διάβας
Πρεσβύτερος Ηρακλής Φίλιος (Βαλκανιολόγος, Θεολόγος)